

דעת

כתב עת לפילוסופיה יהודית וקבלה

כרך 86 (תשע"ט)

העורכים

דב שזורץ • אבי אלקיים • חנוך בן-פזי

מחשבת חז"ל

תמורות רעיוניות וערכיות בראי מסורת ופרשנות

עורך אורח: אלון גושן-גוטשטיין

הוצאת אוניברסיטת בר-אילן, רמת-גן תשע"ט

תוכן העניינים

אלון גושן-גוטשטיין	ראשית דבר והקדשה 7
ישי רוזן צבי	פתח דבר: על 'מחשבת חז"ל' כפרויקט חתרני 11

ש ע ר א

אחדות מדורגת

דימוי עצמי וחלוקה לתקופות במחשבת חז"ל

אלון גושן-גוטשטיין	תקופת חז"ל – פריודיזציה היסטורית, ספרותית ורעיונית: מבוא ובירור מושגי 17
אמנון רז-קרקוצקין	בין גלות לימי ביניים: על פריודיזציות של עבר ועל פריודיזציות של ההווה 47
אליעזר סגל	למשמעות הגדרת 'חז"ל' כתקופה 63
מנחם צבי פוקס	תוארי כבוד כמפתח לחלוקה לתקופות: תקופת חז"ל ומעבר לה 73
אברהם וולפיש	האם כל המוסיף חולק? הגות התנאים מול הגות האמוראים – הרהורים מתודולוגיים 99
פנחס מנדל	בין תנאים לאמוראים: לחקר התודעה ההרמנויטית של חז"ל 117
יעקב אלבוים	ליקוט ועיבוד ביצירה המדרשית – בין מוקדם למאוחר 137
עמרם טרופר	האם סדר הקבלה נועד לדחות כת כוהנית? 155
שמואל ספראי וזאב ספראי	מחלוקות כיתתיות בשיני הזמן 165
דב שוורץ	הערה על הממד הפילוסופי של בראשית רבה 193

ש ע ר ב

ארץ, מקדש, אדם

מוקדי קדושה משתנים במחשבת חז"ל

אלון גושן-גוטשטיין	מבוא: זיהוי מוקדי קדושה משתנים וחקר מחשבת חז"ל 203
אלון גושן-גוטשטיין	מקומה של ארץ ישראל במחשבת חז"ל 211
מנחם צבי פוקס	ארץ ישראל במחשבת חז"ל על פי ויליאם ד. דיוויס 257
אור יצחק מרגלית	מצוות התלויות בארץ כנגזרות מקדושתה 267
זאב ספראי	המצוות התלויות בארץ: השתקפות הקדושה בשיח ההלכתי 301

מצוות בני נח ומצוות התלויות בארץ 333	כנה ורמן
משוויון לשָׁבֵת הארץ: התמורה הרעיונית בהלכות שביעית התנאיות 349	נעם זהר
ממקדש לאדם: תמורות במוקד הקדושה בספרות חז"ל 377	יאיר לורברבוים
הרהורי חתימה: בכור שינוי הערכים 397	אלון גושן-גוטשטיין

ש ע ר ג

הרוחניות וחקר מחשבת חז"ל

הרוחניות כאספקלריה ללימוד עולמם של חכמים 401	אלון גושן-גוטשטיין
427 'המכוון לבו' – סוגיה בהבנת חוויית התפילה בעולמם של חז"ל	דליה מרקס
441 תורה לשמה – היבטים חוץ-עיוניים של תלמוד תורה	דוד לוין
ולפני כבוד ענוה' (משלי טו, 33): שבירת מבני החברה כעלייה אל השפלות 459	שמואל לואיס
479 הרוח שבבשר: מיניות ורוחניות בסיפורי התלמוד הבבלי	עידו חברוני

■ ספרים שנתקבלו במערכת 509

■ רשימת המשתתפים 519

■ תקצירים באנגלית V

DAAT

A Journal of Jewish Philosophy & Kabbalah

86 (2018)

Editors:

Dov Schwartz ♦ Avi Elqayam ♦ Hanoch Ben-Pazi

Rabbinic Thought

**Shifting Ideals and Values in Dialogue with
Scripture and Tradition**

Guest Editor: Alon Goshen-Gottstein

Bar-Ilan University Press, Ramat Gan 2018

CONTENTS

HEBREW SECTION

- Alon Goshen-Gottstein Preface and Dedication 7
Ishay Rosen-Zvi Introduction: On Rabbinic Thought as a Subversive Project 11

SECTION ONE

GRADED UNITY:

RABBINIC PERIODIZATION AND SELF-UNDERSTANDING

- Alon Goshen-Gottstein Hazal – Historical, Literary and Theological-Conceptual
Periodization – Introduction and Conceptual Clarification 17
- Amnon Raz-Krakotzkin Between Exile and the Middle Ages: Past and Present
Periodizations 47
- Eliezer Segal Towards a Definition of “The Era of the Sages” 63
- Harry Fox Honorifics as a Key to Periodization: The Sages and
Beyond 73
- Avraham Walfish Does Addition Imply Disagreement?
Comparing Amoraic Thought to Tannaitic Thought –
Methodological Reflections 99
- Paul Mandel Between Tannaim and Amoraim: Changes in Hermeneutic
Awareness during the Talmudic Period 117
- Jacob Elbaum Anthological Aspects and Deliberate Editing in Classical and
Late Midrashic Literature 137
- ‘Amram Tropper Was the Chain of Transmission Designed to Polemicize Against
a Priestly Sect? 155
- Shemuel Safrai and Zeev Safrai The Fate of Disputes Over Time 165
- Dov Schwartz A Note on the Philosophical Dimension of *Beresbit
Rabbah* 193

SECTION TWO

LAND, TEMPLE, MAN:

SHIFTING FOCI OF HOLINESS IN RABBINIC THOUGHT

Alon Goshen-Gottstein	Introduction: Shifting Foci of Holiness and the Study of Rabbinic Literature	203
Alon Goshen-Gottstein	The Land of Israel in the Economy of Rabbinic Thought	211
Harry Fox	The Land of Israel in the Eyes of the Sages according to William D. Davies	257
Ohr Y. Margalit	Commandments of the Land as an Expression of its Sanctity	267
Zeev Safrai	The Land-dependent Commandments: Halakha, Sanctity and the Battle for Hegemony	301
Cana Werman	The Noachide Commandments and Land-of-Israel Related Commandments	333
Noam Zohar	From Equality to the Land's Sabbath: The Conceptual Shift in the <i>Tannaitic</i> Laws of <i>Shevi'it</i> [= the Sabbath Year]	349
Yair Lorberbaum	From Temple to Humanity – Transformation in the Focus of Holiness in Early Rabbinic Literature	377
Alon Goshen-Gottstein	Conclusions	397

SECTION THREE

SPIRITUALITY AND THE STUDY OF RABBINICAL THOUGHT

Alon Goshen-Gottstein	Spirituality as a Prism for the Study of Rabbinic Thought	401
Dalia Marx	“One who Directs His Heart”: An Aspect of Liturgical Phenomenology in Rabbinic Literature	427
David Levine	Extra-Intellectual Aspects of Torah Study	441
Richie Lewis	<i>And Before Honor – Humility</i> (Proverbs 15:33): Ascending to Lowliness	459
‘Ido Hevroni	The Spiritual Flesh: Sexuality and Spirituality in Rabbinic Stories	479
■	<i>Books Received</i>	509
■	<i>List of Participants</i>	519
■	<i>English Summaries</i>	V